

N:o 30.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Mars 1875, kl. 12 midd.

Utlåtande, dels i fråga om anslag till fortsättande af Statens jernvägsbyggnader, dels i anledning af väckt motion om anslag till en enskild jernvägsanläggning. (R. A.)

I den nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t, beträffande statens jernvägsbyggnader, föreslagit Riksdagen att för *fortsättande och fullbordande af arbetena å Sköfde—Carlsborgs-banan* på extra stat för år 1876 anvisa 1,500,000 kronor, äfvensom medgifva, att, i enlighet med hvad hittills i allmänhet blifvit i afseende å statens jernvägsbyggnader iakttaget, det öfverskott, som möjligen kunde uppkomma å anslaget till Sköfde—Carlsborgs-banans fullbordande, finge för annan stambana användas.

Nämnda 4,1 mil långa jernvägs anläggning beslöts vid 1873 års riksdag och beräknades kosta staten i jernadt tal 2,946,000 kronor, deraf anvisats för år 1874 50,000 kronor och för år 1875 1,500,000 kronor.

Enligt den plan för fullföljande af statens jernvägsbyggnader under tiden till och med 1880, som af Kongl. Maj:t vid 1874 års riksmöte framlades och af Riksdagen gillades, skulle under år 1876 banan Sköfde—Carlsborg byggas färdig med användande af ett ungefärligt kostnadsbelopp af det nu föreslagna, eller 1,500,000 kronor.

Utskottet, som ej funnit något att erinra vid ifrågavarande förslag, får derfor hemställa,

1:o

att Riksdagen, med bifall härtill måtte för fortsättande och fullbordande af arbetena å Sköfde—Carlsborgsbanan på extra stat för år 1876 anvisa en million femhundra tusen kronor, äfvensom medgifva, att det öfverskott, som möjligen kan å berörda anslag uppkomma, må för annan stambana användas.

Vid 1873 års riksdag beslutades byggande ej mindre af en bredspårig jernväg med lätt öfverbyggnad till *fortsättning af norra stambanan från Storvik till Hybo i Helsingland och vidare derifrån* antingen till Torpshammar i Medelpad eller till annan lämplig punkt på sträckningen mellan Sundsvall och riksgränsen mot Norge; än ock af en *smalspårig tvärbana med lika öfverbyggnad, som, utgående från Torpshammar eller annan punkt* på berörda sträckning, *fortlöper*, vare sig i sydligare eller nordligare läge, med direkt eller indirekt beröring af Östersund, till *Aspåsnäset eller Krokomb samt fortsätter derifrån till riksgränsen*, en norsk statsbana från Trondhjem till mötes. Jemte det Riksdagen i sammanhang härmed förklarade sig antaga det af Jemtlands läns landsting gjorda erbjudande att, såsom bidrag till nämnda tvärbanas byggande, utan anspråk på aktier eller återbetalning, lemna staten 900,000 R:dr på de tider och med de vilkor, Kongl. Maj:t kunde finna för godt bestämma, beviljade Riksdagen till fullständiga undersökningar af lämpligaste sträckningarne för vissa delar af ifrågavarande jernvägar och förberedande arbeten å ostridiga delar deraf, för 1874 å extra stat ett anslag af 200,000 R:dr.

Genom Kongl. brefvet den 27 Juni 1873 anbefaldes ock undersökningar för bestämmande af lämpligaste sträckningen för ej mindre den del af den beslutade bredspåriga jernbanan, som skulle afse att förbinda Hybo i Helsingland med Torpshammar i Medelpad eller annan punkt på linien mellan Sundsvall och riksgränsen, än ock den del af tvärbanan, som, utgående från Torpshammar eller annan punkt på berörda linie, borde fortlöpa, vare sig i sydligare eller nordligare riktning med direkt eller indirekt beröring af Östersund, till Aspåsnäset eller Krokomb eller, nu mera närmare bestämdt, till Nässkott.

Af det protokoll öfver civilärenden den 9 Januari 1875, som finnes bifogadt Kongl. Maj:ts ofvan omförmälda Proposition (Bil. n:o 5 d. sid. 129) inhemtas, att berörda undersökningar, som under 1873 års sommar

påpörjats, under 1874 oafbrutet fortgått, dock med någon modifikation af den ursprungligen uppgjorda planen för desamma, hvartill anledningarna i samma protokoll uppgifvas. Fältarbetena för undersökningarna hafva år 1874 afslutats, arbetena å planer, profiler och kostnadsberäkningar fortgingo oafbrutet vid aflåtande af den nådiga Propositionen och troddes komma att till slutet af Januari medhinnas, och åtgärder hade vidtagits för utgifvande af en karta, som komme att i betydlig mån underlätta uppfattningen af de särskilda alternativa sträckningarna; hvaremellertid Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, för fortsättandet af arbetena å beslutade jernvägen från Storvik till riksgränsen, på extra stat för år 1876 anvisa 4,500,000 kronor.

Den omständighet, att beslut rörande lämpligaste sträckningen af vissa delar utaf ifrågavarande jernvägsanläggning ännu ej kunnat fattas, har icke synts Utskottet lägga hinder i vägen för en pröfning af Kongl. Maj:ts förslag om nämnda anslagsbeloppes anvisande, så mycket mindre som banans byggande i allt fall blifvit beslutadt och det begärda beloppet ej kan öfverstiga hvad som kommer att åtgå för jernvägsanläggningen å den redan till sin sträckning bestämda delen mellan Storvik och Hybo, utgörande en väglängd af 14½ mil.

Enär det för den pågående statsregleringen och dermed sammanhang egande frågor måste vara af vigt att det belopp, som kommer att för år 1876 till ifrågavarande jernvägsanläggning anvisas, så snart som möjligt varder bestämdt, har Utskottet förty ansett sig redan nu böra härom inkomma med förslag; och då det begärda beloppet står i fullkomlig öfverensstämmelse med ofvan omförmälda för 1874 års Riksdag framlagda plan, hemställer Utskottet,

2:o

att Riksdagen måtte, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, för fortsättande under år 1876 af arbetena å de delar af beslutade *jernbanorna från Storvik till riksgränsen mot Norge*, hvilkas sträckning redan blifvit eller före anslagets disponerande blifver såsom ostridig godkänd, å extra stat för nämnda år anvisa fyra millioner femhundredrusen kronor.

Öfver de i båda Kamrarna väckta motioner (N:is 41 och 43 i Första och N:is 136 och 159 i Andra Kammaren) som afse bestämmandet af rätta sträckningen för ifrågavarande jernvägsanläggning från Storvik till riksgränsen, ämnar Utskottet framdeles afgifva yttrande.

I sammanhang med behandlingen af Kongl. Maj:ts förslag om anvisande af medel till jernvägsanläggningar för statens räkning, har Utskottet förehaft en inom Första Kammaren af Herr *B. von Geijer* väckt motion (n:o 18), deruti föreslås, att Riksdagen till understöd för *anläggande af en lokal bana mellan Stehag och Björkarp* täcktes bevilja ett anslag, motsvarande $\frac{1}{4}$ af banans beräknade anläggningskostnad, det vill säga ett belopp af 337,500 kronor, dock endast under förutsättning att Kongl. Maj:t nådigst skulle finna skäl att till byggandet af nämnda bana anvisa låneunderstöd af de medel, hvilka till befordrande af enskilda anläggningar äro eller kunna blifva ställda till Kongl. Maj:ts disposition.

Det sålunda framställda förslaget är icke åtföljdt af någon utaf sakkunnig person uppgjord plan eller utredning rörande kostnaden för dess utförande, och Utskottet har vid sådant förhållande ej heller ingått i någon pröfning af det utaf Herr von Geijer i motionen framhållna statsintresset.

Då, såsom motionären anmärkt, Riksdagen år 1871 till låneunderstöd för enskilda jernvägsanläggningar beviljat och stält till Kongl. Maj:ts disposition ett extra anslag af tio millioner riksdaler att utgå under de närmaste fem åren med två millioner R:dr om året, samt Riksdagen lika litet nu, som då anslag till enskilda jernvägsanläggningar vid 1872 och 1873 års riksdagar begärdes, lärer vilja före nämnde tids utgång härutöfver anvisa några medel till understöd för enskilda jernvägsföretag, hemställer Utskottet,

3:o

att Herr von Geijers omförmälda motion icke må bifallas.

Stockholm den 12 Mars 1875.

På Stats-Utskottets vägnar:

ARVID FR:SON POSSE.
